

prosječno računalo imalo je stotinjak puta veću memoriju.

Ima još bezbroj primjera. *Put u svemir je totalna besmislica*, izjavio je **Dr. Richard van der Riet Woolley**, britanski kraljevski astronom, 1956. godine. Dvije godine kasnije Sovjetski Savez je lansirao Sputnjik, prvi zemljin satelit, a dr. Woolley je bio imenovan savjetnikom vlade za istraživanje svemira. Od bijajući u proljeće 1962. godine snimiti album mladog britanskog sastava *The Beatles*, *manageri* muzičke kompanije *Decca* odluku su obrazložili sljedećim komentatom: *Sastavi s gitarama uskoro će sasvim izumrijeti*.

Dakle, primjeri pokazuju da i najkreativniji ljudi griješe u svojim procjenama. Srećom, manje griješe u svojim djelima, pa se svijet inovacija iz dana u dan vrti sve brže i brže. Prvenstveno zato jer budućnost možeš predviđati samo tako da je sam stvaraš. Najbolji primjer toga je Silicijska dolina u Kaliforniji.

Hiperplodna Silicijska dolina

Svoje ime i reputaciju Dolina najviše duguje firmi *Shockley Semiconductor Laboratory*. Ta je kompanija osnovana 1956. godine u malom mjestu Mountain View radi proizvodnje i razvoja silicijskih poluvodičkih uređaja i time je započela inovacijsku avanturu zvanu Silicon Valley. U to je doba cijela regija bila toliko ruralna da nije imala međugradsku nego tek lokalnu telefonsku mrežu. Najveći dio Doline bili su voćnjaci, neki od njih u vlasništvu doseljeničkih porodica s dalmatinskih otoka, s prezimenima poput Viskovića, Jurića i Grgića. Čim se tržište nekretnina probudilo, požurili su prodati svoja zemljišta. Da su pričekali deset godina, besramno bi se obogatili. Uskoro su osmorica inženjera iz *Shockley Semiconductor Laboratory* dala otkaz i osnovala tvrtku *Fairchild Semiconductors* iz koje se iznjedrilo

niz najkreativnijih kompanija današnjice poput *Intela*.

Silicijska je dolina zaslužna i za nastanak *Googlea*. Njeni osnivači, **Larry Page** i **Sergey Brin**, razvili su *Backrub*, sustav za pretraživanje internetskog sadržaja u sklopu istraživačkog projekta na sveučilištu Stanford, sredinom devedesetih godina prošlog stoljeća. Željeli su napraviti program koji će omogućiti korisnicima tada nepreglednog Interneta da se lakše snađu i pronađu sadržaje koji ih zanimaju. Svojom su inovacijom uskoro zagušili sveučilišnu mrežu pa su se preselili u slobodnu garažu, skupili nešto novca i osnovali ured u srcu Silicijske doline. Ostatak priče je poznat i danas se radi o kompaniji čija je tr-

Iako je dugo bila najrazvijenije inovacijsko okruženje u svijetu, Silicijska dolina više nije usamljena. Danas su joj se pridružili Silicon Alley u New Yorku, Cambridge Science Park i Tech City u Londonu i Saclay u Parizu u koji francuska vlada ukupno kani investirati pet milijardi eura. Tu su još Silicon Wadi u Izraelu, Bangalore u Indiji, inovacijski grad Skolkovo u Rusiji, u čiji razvoj vlada ulaže četiri milijarde dolara, kao i dva najveća azijska tehnološka centra, Zhongguancun u Kini i Hsinchu Science Park u Tajvanu.

žišna vrijednost procijenjena na 400 milijardi US dolara.

Danas je najvrednija svjetska kompanija na tržištu kapitala Apple. Da bi kupio sve njene dionice, investitor bi trebao izdvojiti gotovo 750 milijardi dolara. Na drugom je mjestu najveća naftna kompanija svijeta Exxon Mobile, vrijedna oko 360 milijardi dolara, a četvrto i peto mjesto te liste

dijele još dvije informatičke tvrtke, Google i Microsoft. Dakle čak tri od pet najmoćnijih kompanija današnjice, *Apple*, *Google* i *Facebook*, rodile su se kao skromni *start up-ovi*. Isto vrijedi i za *Netscape*, *eBay* i *Yahoo!* Sve su te kompanije nastale iz individualnih inovacija, naraslih na plodnom tlu Silicijske doline.

Jedan od poznatih primjera, **Max Levchin** ovako je opisao svoju poduzetničku Odiseju: *Prva kompanija koju sam osnovao, neslavno je propala. Isto se, još brže, dogodilo s drugom. Treća je počela stvarati dobit i to je bio krasan osjećaj, no uskoro je i ona ušla u crvenu zonu pa smo ju morali zatvoriti. Četvrta je bila PayPal. Na njoj je Levchin uistinu dobro zaradio jer ju je, zajedno sa ostalim osnivačima, 2002. godine prodao tvrtci e-bay za 1.5 milijardi US dolara.*

Važan uvjet uspjeha Silicijske doline je vrlo kvalitetna internet-ska infrastruktura. Čitava regija je laboratorij za isprobavanje avangardnih tehnologija, najvećih brzina i najjače propusne moći, zbog čega dodatno privlači entuzijaste i poduzetnike iz cijelog svijeta da, baš tamo, isprobaju svoje kreativne ideje i inovacijski potencijal.

Za nadati se da će naši poduzetnici, *manageri* i nova hrvatska vlada u ovim trendovima naći pouku za brži izlaz iz razvojne krize i putokaz u kojem pravcu valja usmjeriti gospodarsku i obrazovnu reformu. Signali državnog proračuna koji je upravo donesen, nažalost, govore o suprotnom pravcu. ■

TAJNA USPJEHA TVRTKI IZ SILICIJSKE DOLINE

1. U bliskom je susjedstvu Stanford, jedno od najboljih istraživačkih sveučilišta na svijetu, nepresušni izvor znanja, talenta, motivacije i ambicije.
2. Silicijska dolina stalna je meta investicijskog kapitala i poslovnih anđela koji su spremni uložiti novac u kreativne pothvate visokog rizika.
3. Velika koncentracija kompanija visoke tehnologije na malom prostoru stvara poticajno okruženje za razmjenu znanja i fleksibilnost u pokretanju inventivnih projekata. Tu je i sposoban ljudski resurs koji će svaku ideju biti u stanju brzo realizirati.
4. Stil života u Zapadnoj Kaliforniji. O tome mogu posvjedočiti kao nekadašnji gostujući profesor na UCLA. Za razliku od ostalih dijelova Amerike i većine svijeta, u Kaliforniji vlada nesputani duh poduzetništva i rizika. To je kultura koja prihvaća neuspjehe, znajući da su porazi važna iskustva koja vode budućem uspjehu.